

2 Hours

[Total Marks : 60

- N. B.** i. All questions are compulsory.
ii. All questions carry equal marks.

1. Explain the theory of substance as given by the Jaina school.

OR

1. Explain the theory of Vivartavada.

2. Why is the philosophy of Advaita Vedanta termed as non-dualist? Critically explain.

OR

2. What is the Samvrtti and Parmarthika? Explain with reference to the fundamentals of Buddhist metaphysics.

3. Write a note on Aristotle's metaphysics with reference to his theory of being and becoming.

OR

3. According to Heidegger, "metaphysics is inquiry beyond or over beings that aims to recover them as such and as a whole for our grasp." Discuss Heidegger's metaphysics.

4. Explain doctrine of realism and problem of causality with reference to Bergson's theory of creative evolution.

OR

4. Write a note on Objective Idealism of Hegel.

(२ तास)

[एकूण गुण : ६०]

सूचना:

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. अ. जैन दर्शनातील द्रव्य विषयक उपपत्तीचे विवरण द्या.

किंवा

ब. विवर्तवाद सिद्धांताचे स्पष्टीकरण द्या.

२. अ. शंकराचार्यांच्या वेदांत दर्शनाला 'अद्वैत वेदांत' असे का म्हटले जाते? चिकित्सक विवेचन करा.

किंवा

ब. 'संवृत्ती' व 'परमार्थ' म्हणजे काय? बौद्धसत्ताशास्त्राच्या मूलतत्त्वांच्या संदर्भात या संकल्पना स्पष्ट करा.

३. अ. 'असणे' व 'होणे' या संकल्पनांच्या संदर्भात अरिस्तोतलच्या सत्ताशास्त्रावर टीप लिहा.

किंवा

ब. हाईडेगरच्या मतानुसार "सत्ताशास्त्र म्हणजे व्यक्तीचे यथार्थ व साकल्याने आकलन करून घेण्याच्याही पलीकडे जाणारी अशी अन्विक्षा आहे." हाईडेगरच्या सत्ताशास्त्राची चर्चा करा.

४. अ. बर्गसॉच्या सर्जनशील उत्क्रांती वादाच्या संदर्भात वास्तववाद व कारणता विषयक समस्यांचे स्पष्टीकरण द्या.

किंवा

ब. हेगेल यांच्या वस्तुनिष्ठ चिन्नादाच्या उपपत्तीवर टीप लिहा.
